

Folklorni ansambl Zagreb-Markovac

19.06.2016. – Kazalište Komedijska, 20:00 sati

Stručni izvještaj

Pred punom dvoranom počeo je koncert u čast **dr. Ivana Ivančana**. Voditelj nas je u interesantnom uvodu uputio u povijest ansambla te njegovu blisku suradnju te povezanost s **dr. Ivančanom**, što je bilo vrlo interesantno. Ovim putem zahvaljujem upravi ansambla koja mi je, kao i lani, dodijelila mjesto iz kojeg sam adekvatno mogla pratiti detalje i rješenja vezana za odjevnu komponentu programa.

Prvu točku izvela je veteranska skupina, članice su bile vrlo uredno i pravilno odjevene, usklađenih donjih rubova, pravilno složenih oglavlja i dobro odabranog nakita, kod članova slika nije bila toliko idilična zbog različitih proporcija plesača pa su se pojavile razlike u duljinama košulja, sugerirala bi upotrebu šešira radi boljeg scenskog učinka. Svirači su također bili uredno odjeveni, makar zbog različitih tipova nošnji ne mogu usporediti koliko su bili poravnati donji rubovi košulja.

Usljedile su pjesme i plesovi gradišćanskih Hrvata, u koje se jedan plesač ušetao naknadno, pretpostavljam zbog presvlačenja iz veteranske točke. Momci bili uredni i većinom pravilno raspoređenih nošnji iako je jednome bio premali prsluk. Djevojke su bile uredne i poravnatih donjih rubova, bez zamjerke kako to i dolikuje u prvim točkama koncerta jednog ansambla.

Koncert je nastavljen pjesmom „*Izašla je zelena naranča*“ gdje na scenu izlaze uredno odjevene i počešljane djevojke u nošnji dubrovačkog primorja. Jedna nije uskladila duljinu donjih rubova odnosno bila je prekratka. Potom dolaze i djevojke u konavolskim nošnjama također s manjim oscilacijama u duljinama donjih dijelova, no uredno odjevene i lijepo počešljane. Iste djevojke dalje izvode „*Oko škrinje nevjestine*“ u čemu im se pridružuju uredno odjeveni momci, svirač, zastavničar te zdravičar, koji je, čini mi se, član veteranske skupine.

Iduća je u nizu točaka bila je „*Lepo moje povenčano zlato*“ koju nam izvodi šest djevojaka, uredno odjevenih, nakićenih i lijepo počešljanih, no nažalost čak dvije od tih šest nisu imale usklađene donje rubove sukanja i pregača pa je to umanjilo ukupni odličan dojam.

Vrlo poznatu koreografiju **dr. Ivančana** „*Posavčicu*“, vidjeli smo u novom odjevnom izdanju koje je bilo sazdano od originalnih i na sceni rjeđe prisutnih primjeraka. Iako su djevojke bile lijepo nakićene a nošnje impozantne, neke od njih imale su probleme s duljinama donjih rubova, nekima su oglavlja bila prevelika, dok su nekima neučvršćeni koralji završavali na leđima tijekom intenzivnog plesanja.

„*Međimursku pisanu nedelju*“ započela nam je tica *Vuga* koja me oduševila svojom kostimografijom, pogotovo originalnim *tibetom* te mašnicama na rukavima, koje su izuzetno efektan detalj koji nije često viđen na koncertnim izvedbama. Pridružile su joj se tri vrlo uredne djevojke, usklađenih duljina te lijepo raspoređenih *tibeta*. Ostale djevojke bile su uredne, no nisu bile usklađene u duljinama donjih rubova, a nekima su i podsuknje bile prekratke. Jednoj je ispala maramica. Momci su bili uredni i lijepo odjeveni, no duljine košulja im nisu bile usklađene, a neki su imali problema sa šeširima odnosno njihovim raslojavanjem u tijeku plesa.

„*Cvile guci, a bajsica brunda*“ izveli su nam dobro raspoloženi i uredni svirači koji također nisu imali usklađene duljine rubova košulja.

„*Dobro leto Bog Vam daj*“, draganičke pjesme i plesovi bila je posljednja točka prvoga dijela. Kao i lani prikazana su dva tipa ženskih nošnji, svaki u dvije varijante. Primjetna je bila razlika u duljinama donjih rubova nošnji, pogotovo razlika u duljini između crvenih i bijelih, gdje su bijele bile prekratke. Nakit i oglavlja bili su adekvatno raspoređeni i vrlo uredni.

Drugi dio započeo je koreografijom „*Ideju svati*“, u kojoj smo mogli vidjeti razne varijante nošnji zagrebačkog prigorja i okolice. U nekoj vlastitoj varijanti možda bi malo drugačije rasporedila tipove nošnji s obzirom na pripadnost lokalitetu jer je nejasno ako se radi o običajima iz okolice Zagreba zašto su tu nošnje zagrebačkog prigorja, no kad stavimo to u kontekst nastanka koreografije, tada su se sela iz kojih te nošnje dolaze smatrale okolicom Zagreba, tako da ništa od prikazanog nije bilo pogrešno. Oglavlja su bila raznolika i u skladu s tipom nošnje, djevojke su bile većinom usklađene u duljinama donjih dijelova uz par manjih odstupanja. Momci su bili uredni i korektni, no ponovo im nisu bile usklađene duljine košulja.

„*Sa šibenskih otoka*“ izvele su nam uredno počešljane i odjevene djevojke, pravilno složenih oglavlja, jedine zamjerke bile bi što poneke „*firale*“ možda nisu najtipičnije baš za to područje kao i koralji su zbog neučvršćivanja pribadačom završavali na leđima.

„*Zagorski drmešari*“ momci su bili uredni, no ipak se moglo primijetiti sad već par raščupanih frizura, remenje koje nije bilo dovoljno učvršćeno, kao i neusklađene duljine košulja te nedostatak šešira. Djevojke su također bile uredne no neki od koralja su zbog neučvršćivanja također završili na leđima.

Usljedilo je „*Jasnino kolo*“ koje su nam izvele uredne i nasmijane tamburašice te uredni tamburaši neporavnatih rubova košulja.

„*Jarebica lepa ftica*“ solistica je bila odjevena u ulogu koju tumači u podravskim svatima samo je nosila crvene čizme, koje najčešće vezujemo uz ruho mladenke.

Podravskim svatima završen je koncert. Djevojke su u prvoj četvorci imale neke nove odjevne elemente poput marama na starim majkama te crvenih čizama. Ostale djevojke bile su više-manje uredne s nekim manjim propustima poput necentriranih marama za leđa. Momci su bili uredni no polovica nije nosila šešire.

Markovčani su me uspjeli iznenaditi nekim novih elementima ili čak potpuno novim odjevnim rješenjima pojedinih točaka. Razina urednosti bila je na istom nivou kao i lani ali je zbog pomnijeg odabira nošnji u većini slučajeva ostala dosljedna do kraja izvedbe. Uz vlastito promišljanje, nadam se da je i uvažavanje sugestija vezanih za poboljšanje odjevne komponente dovelo je do boljeg scenskog izgleda na ovom koncertu. Iako je podignuta, još uvijek razina svijesti određenih pojedinaca, nije dosegla potrebni nivo. Zaključila bih da je na ovom koncertu odjevna komponenta bila uspješnija nego na lanjskom. Kod djevojaka potrebno je samo još malo više pažnje obratiti u procesu samog odijevanja kako bi dogovoreno bilo i realizirano. Kod momaka potrebno je obratiti pažnju na usklađivanje duljina košulja. Sve u svemu odjevno vrlo uspješan koncert, a iduće godine očekujem još bolji.

Katarina Horvatović
diplomirana etnologinja i profesorica pedagogije